

Siz nasıl Türksünüz?

Makedonya'nın Ohri gölünün sahilinde kurulmuş Ohri'nin imamlarından Ömer Hobol'un yanına oturuyoruz. Hal hatırdan sonra Ömer Hoca konuşuyor biz susuyoruz: 'Makedonlar dizilerimizi izleyip siz alkol kullanmıyorsunuz, namusunuz düşkünsünüz. Dizilerinizdeki Türkler öyle değil. Siz ne biçim Türksünüz?' diye soruyor.

BEHLÜL ÇETİNKAYA

Avrupalı olmaya çalışan fakat aslında Avrupalı olmayan ve bunun ezikliği ile her yere barok binalar, heykeller ve kiliseler yapan bir ülke, Makedonya. 1980 model Yugo marka Yugoslav arabaları, 90 modelden yeni olmayan Ikarus marka otobüsler dolaşiyor sokaklarında. Makedonların ülkesi anlamına geliyor ismi ama ülkenin yüzde 25'i Arnavut yüzde 5'i Türk ve yüzde 5'i de diğer Balkan halklarından. En çok Türk Tetovo, Gostivar ve Ohri'de yaşıyor. Balkan turumuzdaki duraklarımızdan biri olan Ohri'de şehrin önde gelen Türk azınlık mensuplarından Makedonya Maliye Bakan eski yardımcısı Maksud Ali ve Ohri'nin 2 Türk imamından biri Ömer Hobol ile Makedonya'da Türk ve Müslüman olmayı konuştuk.

TÜRKİYE DİZİLERİ KÖTÜ ALIŞKANLIKLARI ÖZENDİRİYOR

Maksud Ali'ye ve Ömer Hobol'a Ohri gölün kenarında yaklaşık on kişilik Ohri'li Türk ile dostluk içerikli şiirler ve şarkılar söylerken rastladık. Biz de onlara katıldık. Sanki bir Türkiyeli gelse de derdimizi anlatsak der gibiydiler. İlk başlarda 'Neden geldiniz? Gelmeseydiniz' gibi konuşmalar geçse de zamanla azınlık olmanın verdiği sıkıntıları anlatmaya başladılar. 'Sen bizi anlayamazsın. Burada yıllardır bir çingene bile sünnetsiz kalmazken bize toplu sünnet festivali düzenliyorlar. Bizim derdimiz bu değil dertlerimiz küçümseniyor.' diyor Maksud Ali. Türkiye'de yapılan dizilerin Makedonya Türk toplumuna olan etkilerinden bahsediyor. Dizilerde yaşanan çarpık ilişkilerin, dizilerdeki kişilerin yaşantılarının Türklere ve özellikle çocuklara kötü örnek olduğundan bahsediyor. 'Burada yıllardır hiçbir Türk şarap içmezdi. Çünkü şarap Kur'an'da günah olarak geçer. Ama Türk dizilerine bakıyoruz şarap su gibi akıyor...'

MAKEDONLAR BİZİ DİZİLERDEKİ GİBİ SANMAYA BAŞLADI

Sahildeki Ohrililer içinde göle girmeyen ve giyinik olan tek kişi imam Ömer Hobol'du. Üzerinde yelek, gömlek ve kumaş pantolonu vardı. 'İmam olduğum kıyafetimden belli olsun' diyordu gülererek. Türkiye'de İmam Hatip okumuş, Uludağ Üniversitesi İlahiyatı da yurtlarda yaşadığı sıkıntılardan dolayı ikinci yılda dondurmuş. Şimdi Üsküp'teki Kiril ve Metodi Üniversitesi'nde eğitimine kaldığı yerden devam etmeye hazırlanıyor. Dizilerin etkileri ile ciddiye alınmamanın da en büyük sıkıntıları olduğunu söylüyor Hobol. 'Dizilerdeki çıplaklık, kumar, içki, çarpık aile yaşantısı ile Türklerin silah meraklısı barbarlar gibi gösterilmesi buradaki Türk toplumunu en çok etkileyen konular. Bizim buradaki Türkler geleneklerine ve dinine çok bağlıdır ama bu tarz diziler toplumumuzu etkilemeye başladı. Kız çocuklar dizilerdeki kadınları, erkekler ise Polat'ı, Memati'yi örnek almaya başladı. Buradaki Makedonlar da bizimle Türkiye'deki Türkleri kıyaslamaya başlıyor. Orada içki içildiğini, oradaki ilişkileri görüyor ve bizim de onlara benzeyebileceğimizi düşünüyorlar.'

PLAOSNİK'TE KALAN SON TÜRK SİNAN ÇELEBİ

İmamlık yaptığı camide günde sadece iki vakit namaz kılınıyor Ömer Hobol'un. Ona da ya bir ya da iki Arnavut geliyor. Müslüman olarak bir sıkıntı yaşamıyorlar ama Hıristiyan bir ülkede yaşadıkları için ikinci sınıf vatandaş hissettikleri oluyor. Ohri'de yıkılan iki camiyi anlatıyor bize. Plaosnik denen alanda bugün bir kilise ve bir de kilise inşaatı var. Büyük bir manastır ve ruhban okulu kuruluyor buraya. Türklerin İmaret dediği Plaosnik'te önceden İmaret Camii ve Sinan Çelebi türbesi bulunuyorken yıkılmış camii, fakat türbe bir türlü yıkılamamış. Alanda şuan arkeolojik kazı yapılıyor fakat türbe çakılmış kazık gibi duruyor alanda. Ömer Hobol 'Burada elli sene önce sadece Türkler yaşardı. Zamanla Makedonlar yerleşti. Kalan son Türk'ü de mahalleli çöplerini evinin önüne koyarak kaçırdı. Tek varlığımız Sinan Çelebi Türbesi. Ama o buradan gitmeyecek' diyor. Hacı Kasım Camisi varmış bugün Ploştat denen meydanda. Ohri'nin en büyük meydanı, şehrin merkezi. Şu an yerinde Ohri'li Aziz Kliment'in iki heykeli ve Kiril alfabesini bulan Aziz Kiril ve Metodi'nin heykeli bulunuyor.

TÜRKİYE'DEN PARA DEĞİL İLGİ BEKLİYORUZ

Türkler de arasında Hacı Kasım Meydanı dedikleri yere artık zamanla Ploştat demeye başlamış. Kültürlerini yitirdiklerinden bahsediyorlar. 'Türkiye bize para vermesin, bize 'Burada bu adamlar var' demesin. Bizim kültürümüzü yitirmememiz için bir şeyler yapsın. Okullarımıza Türkçe kitap yollasın mesela. Geliyor tabi ama yeterli kitap gelmiyor. Zor bir şey değil bu Türkiye için.'Biz öğrenciyken Mersin'e halkoyunu oynamaya gittik. Şimdi gidemiyoruz. Türkiye bize en basitinden halkoyunları ekibinin çalışacağı yerler yapsa bile olur.' diyor Maksud Ali. Türkiye'den beklentileri sadece kültürlerini yitirmemek için bir şeyler yapılması. Çünkü dini konuda sıkıntıları yok. Namazlar ve ezanlar kısıtlanmıyor ama Maksud Ali çocukluğunda Türkçe hutbe dinleyebildiğini bugün ise nüfusları azaldığı için kendi çocuklarının sadece Arnavutça hutbe dinlediğini, bu durumun da kültürlerini yitirmelerinde etkili olduğundan bahsediyor. Türklerin azalmaması için çalışıyorlar, azalan Türklerin dillerini konuşmayı bıraktığını Arnavutça ve Makedonca konuştuklarını söylüyorlar. 'Belki 50 yıl sonra burada bir kelime Türkçe duyamayacaksınız.' diyen Maksud Ali Makedonya Türkleri için çok çalışanlardan. Yakında yapılacak nüfus sayımında anayasal haklarını alabilmeleri için sayıca fazla olmaları gerekiyor ve bu iş için çalışıyor bu günlerde. Türkiye'den Makedonya anayasasında geçen haklarını alabilmeleri için yardımcı olmasını da istiyorlar bu vesileyle.

'BENİ BULSUNLAR'

Ömer Hobol, Ohri'de Türk Çarşısı olarak anılan Halveti Tekkesi'nin sokağının sonunda bulunan Ohri Müftülüğü'nde görev yapıyor namaz vakitleri dışında. Bizi 3 gün boyunca gezdirdi, Müslüman lokantalarına ve dükkanlarına götürdü. Şehri sevmemize çok katkısı oldu. 'Gelenler beni bulsun. Gelip bakıp bakıp gitmesinler. Görsünler buralarda neler vardı, öğrensinler, anlatsınlar bizi Türkiye'de' diyor.

Kaynak: <http://yenisafak.com.tr/Pazar/?i=344644>